

Nr 301.

Av herr **Pålsson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående vissa åtgärder till det svenska jordbrukets stödjande.*

I kungl. propositionen nr 108 angående vissa åtgärder till det svenska jordbrukets stödjande föreslås bland annat höjning av gällande tullsatter å spannmål. Självfallet är denna åtgärd den enda som snabbast för till målet, höjda priser för jordbrukets vegetabiliska försäljningsprodukter. Om förkrigspriserna betecknas till 100, ter sig förhållandet mellan landets inkomsttagare f. n. sålunda, att jordbruksproduktprisernas medeltal är cirka 110, statens och kommunernas löneanställda till cirka 170 samt industriarbetarnas till 200 å 225. Ingen lär väl anse det vara möjligt, att jordbrukarna med sin prisnivå som tangerar förkrigsprisnivån skola kunna betala 1930 års produktionskostnader, som i nämnda proposition angivas stegrade med drygt 60 procent. De jordbrukare som odla spannmål till avsalu äro f. n. mest utsatta för krisprisens verkningar. Dessa rådas att övergå till produktion av animalier och spekulera i världsmarknadsprisen å dessa varor. Säkerligen komma de som lyda dessa råd ur askan i elden. Jorden är en konservativ herre att tjäna. Den kräver en viss växtföljd, om den skall visa sitt välbehag i höga skördar, och tillåter ingen nämnvärd avvikelse från denna. Att så hur som helst och vad slag som helst med avseende å världsmarknadens tänkta prisläge ett halvt år senare hämnar sig omedelbart i sämre skördar. Att skapa fram en homogen och avkastningsrik mjölkdjursbesättning kräver för nyuppsättaren minst tio år. En svinbesättning är väl lättare åstadkommen, men om den skall avse tyckena å den engelska baconmarknaden, kräver stamdjurens inköp och uppställande både tid och stora kostnader. De råd, som givas jordbrukarna att utan annan hänsyn än till stundens intresse upphöra med spannmålsförsäljning, om animalieproduktionen är mera lönande, försälja sin kobesättning om fläskproduktionen skulle för tillfället vara mera lönande eller vise versa, äro farliga att lyda. Det ligger för mycket av spekulation i denna envaruproduktion och säkerligen skulle de flesta jordbrukarna komma i otakt med prishöjningarna, som så många aktiespekulanter kommo under kristiden, enär allt måste planläggas minst ett halvt år förr än det kan komma i marknaden. Jordbrukaren bör säkerligen nu som förut vara en allround man, som för till togs alla slag av jordbruksprodukter. Att därför skapa en konstlad prisförhöjning å alla jordbruksprodukter, som med avseende å det allmänna prisläget därav äro i behov, är nödvändigt, och ingen större skam än att konst-

lat skapa dyrtidstillägg åt statens befattningshavare eller konstlade industriarbetarlöner, som veterligen sker.

Det stora prisfallet på smör, som inträffat sedan slutet av förra året till nu, som för smörmejeriernas räkning renderat ett fall av över 2 öre per liter mjölk å det förut låga priset, visar även riskerna av att brådstörtat öka produktionen i ensidig riktning. Den stora ökningen av smörexporten från vårt land under förra året visar sig redan den, fast så liten från världsmarknadssynpunkt, vara omöjlig att behärska i exporthänseende. Svenskt smör noteras ju 35 öre per kilogram under danskt smör. Vems är skulden? De som råda till övergång till animalieproduktion skylla på exportörerna. Troligen hava dessa gjort så gott de kunna. Det har sina vedermödor att placera ett på världsmarknaden så pass okänt märke som svenskt smör med 50 procent exportökning på kort tid. En sådan ökning på två år hade varit lättare att placera. Detta manar även till varsamhet vid produktionsomläggning. De goda rådgivare, som mana jordbrukarna att i en hast slå om från en produktionsgren till en annan efter världsmarknadens prisläge, få kanske efter konstaterandet av detta något justera sina omdömen. Fläskpriserna hava alltid visat stora prisfluktuationer. 1927 och förra delen av 1928 var svinpriset nere under 80 öre per kilogram levande vikt, nu något över 1 krona. Alla vänta att fläskpriset i slutet av 1930 skall sjunka avsevärt. Vad skall sedan ske?

Nej. Såvitt och så länge befattningshavarna vilja behålla sitt indextal på 170 och industriarbetarna sina å 200 å 225 så måste jordbrukarnas stapelprodukter av alla slag höjas till ett indextal av minst 150 mot förkrigspriserna. Om detta skall göras genom inmalningstvång, tullar, införsel förbud, färgning, exportpremier, fraktnedsättningar eller på annat sätt är likgiltigt, blott målet nås. Att vidhålla den spänning emellan land och stad, som förhållandet emellan indextalerna 110, 170 och 200—225 utvisar, blir i längden ohållbart och kommer endast att väcka hat emellan dessa. Sedan vi under tiden 1910—1918 lyckades utplåna de två socialt olika nationerna i Sveriges land, böra vi icke 1930 skapa två nationer ekonomiskt olikställda, nämligen land och stad. Det blir ofärd för båda.

Emellertid kan det befaras, att de förhöjda spannmålspriser propositionen avser att åstadkomma kunna ogynnsamt påverka räntabiliteten av särskilt de mindre jordbrukarnas animalieproduktion. Därför måste så snart exportpriserna å animalier visa sig vara nödlidande även dessa hjälpas till indextalet 150 genom därför lämpade åtgärder. Statens medverkan vid exportorganisationen av smör, bacon, ost och ägg i förbindelse med upprättande av ångfärjetrafik med England kan möjligen lösa en del av problemet. Lantbruksstyrelsens förslag om premiering av förstklassigt smör en annan, förslag om frakttaxornas nedsättning en tredje, så att rättvisa nås i någorlunda samma inkomstindex på landsbygd som i stad jämförd med förkrigspriserna. Men allt detta kostar penningar. An-

tages den kungl. propositionen nr 108, förefinnas de erforderliga medlen. Då statsregleringen icke har behov av denna ökade inkomst, bör enligt min mening dessa ökade tullinkomster reserveras för åtgärder avseende att stödja exporten av animaliska produkter efter föreliggande behov. Då är rättvisa skipad. Inget misnöje yppat mot statsanställdas 170 index eller mot industriarbetarnas helprotektionistiska yrkesavstängning.

Jag tillåter mig sålunda föreslå,

att riksdagen beslutar, under förutsättning av spannmålstullarnas höjning, att de härigenom inflytande medlen avsättas till en fond för stödjande av exporten av den animaliska produktionen, samt att efter skedd utredning de åtgärder vidtagas, som härför kunna anses vara lämpliga.

Stockholm den 14 mars 1930.

Jöns Pålsson.
